

Sygn. akt VIII U 603/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Łazowska
Protokolant:	Kamila Niemczyk

po rozpoznaniu w dniu 25 września 2015 r. w Gliwicach

sprawy M. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o odsetki

na skutek odwołania M. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 27 lutego 2015 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Grażyna Łazowska

Sygn. akt VIII U 603/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27.02.2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu M. G. prawa do odsetek.

W uzasadnieniu wskazał, że prawomocny wyrok z dnia 9.12.2014r., przyznający ubezpieczonemu prawo do emerytury wpłynął do organu rentowego w dniu 26.01.2015r. a ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji było oświadczenie i wnioski ubezpieczonego o wykreślenie z OFE z dnia 26.02.2015r. Decyzja wykonująca prawomocny wyrok została wydana w dniu 27.02.2015r. czyli terminowo, wobec czego brak podstaw do przyznania odsetek. Podniesiono również, że wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9.12.2014r. nie stwierdził jego odpowiedzialności.

Ubezpieczony odwołał się od tej decyzji i wniósł o przyznanie należnych mu odsetek od dnia 1.06.2012r. czyli od dnia przyznania prawa do emerytury.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie podtrzymał stanowisko zawarte w skarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

Ubezpieczony w dniu 4.06.2012r. wniósł o przyznanie mu emerytury z tytułu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. We wniosku ubezpieczony podał, że nie jest członkiem OFE i nie wnosi o przekazanie środków zgromadzonych na tym rachunku na dochody budżetu państwa.

Decyzją z dnia 3.09.2012r. organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z uwagi na nie wykazanie 15 letniego stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych. Uwzględniono do tego stażu okres 12 lat i 4 dni pracy. Organ rentowy stwierdził, że ubezpieczony spełnia pozostałe przesłanki żadanego świadczenia emerytalnego.

Wyrokiem tut. Sądu z dnia 15.10.2013r. odwołanie zostało oddalone. Przedmiotem postępowania dowodowego w tym procesie była ocena, czy ubezpieczony w okresie od 1.03.1985r. do 31.10.1990r. wykonywał prace w warunkach szczególnych. Odwołujący nie przedstawił za ten okres świadectwa wykonywania takiej pracy.

Na skutek apelacji ubezpieczonego, Sąd Apelacyjny w Katowicach, po uzupełnieniu postępowania dowodowego, zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i przyznał odwołującemu prawo do emerytury od 1.06.2012r. W wyroku nie stwierdzono odpowiedzialności organu rentowego.

Wyrok Sądu II instancji wraz z uzasadnieniem wpłynął do organu rentowego w dniu 26.01.2015r.

W trakcie postępowania związanego z wykonaniem tegoż orzeczenia ustalono, że ubezpieczony jest członkiem OFE. W dniu 26.02.2015r. ubezpieczony złożył oświadczenie, że jest członkiem OFE oraz wnioski o wykreślenie z rejestru jego członków i przekazanie do budżetu państwa środków zgromadzonych na rachunku w OFE.

Zaskarżoną decyzją z dnia 27.02.2015r. organ rentowy w wykonaniu wyroku Sądu Apelacyjnego przyznał ubezpieczonemu emeryturę od 1.06.2012r. i odmówił prawa do odsetek za opóźnienie w jej wypłacie. / dowód: akta rentowe ubezpieczonego, akta sprawy VIII 2891/12/.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego nie zasługuje na uwzględnienie.

Po myśli z art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych [Dz.U.09.153.1227 z późn.zm – dalej ustawa FUS] organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W razie ustalenia prawa do świadczenia orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego.

Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, że przepisy nie przesadzają o tym, że w każdym wypadku ostatnią okolicznością niezbędną do wydania decyzji jest dzień wpływu prawomocnego orzeczenia – lecz wskazują, że „może” to być ten dzień i tylko w przypadku gdy organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Brak orzeczenia dotyczącego odpowiedzialności organu rentowego w wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9.12.2014r. nie uchyla ewentualnej odpowiedzialności organu rentowego, natomiast uzasadniał wniosek stron o uzupełnienie wyroku w tym zakresie, co jednak nie nastąpiło [patrz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28.04.2010r., II UK 330/09, LEX 604220].

Zgodnie z art. 85 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych [tekst jednolity Dz.U. z 2009r., Nr 205, poz. 1585 z późn.zm] jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na

mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Jak wynika z przytoczonego przepisów kluczowym dla ustalenia wymagalności danego świadczenia, jest ustalenie czy organ rentowy ponosi odpowiedzialność za błędną decyzję, która następnie uległa zmianie oraz ustalenie dnia, w którym nastąpiło wyjaśnienie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przyjętym jest pogląd, że o winie organu rentowego rodzącej odpowiedzialność za nieustalenie prawa do świadczenia / nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji o przyznaniu świadczenia/ można mówić wówczas, gdy już w oparciu o dostępne organowi dowody, zgromadzone w aktach rentowych można było jednoznacznie rozstrzygnąć o prawie do wnioskowanego świadczenia. [vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 17.12.2014r., LEX nr 1623856].

Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji, odmawiającej świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. Do wyłączenia odpowiedzialności organu rentowego niewystarczającym jest wykazanie wyłącznie braku winy w odmowie przyznania świadczenia, ale konieczne jest także stwierdzenie, że po stronie organu rentowego nie występują żadne okoliczności, za które ponosi on odpowiedzialność.

Odnosząc powyższe do rozpoznawanej sprawy, stwierdzić należy, że ubezpieczony w postępowaniu o sygn. akt VIII U 2891/12 domagał się prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych w oparciu o treść art. 184 ustawy FUS.

Zgodnie z tym przepisem, w brzmieniu obowiązującym do 31.12.2012r. prawo do tego świadczenia miał ubezpieczony urodzony po 31 grudnia 1948 roku , który:

1. ukończył 60 lat – odwołujący ukończył ten wiek w dniu 17.01.2012r.
2. udokumentował do dnia 31.12.1998r. 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych – odwołujący spełnia tę przesłankę,
3. w tym co najmniej 15 lat zatrudnienia przy pracach wymienionych w wykazie A Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz.43 ze zm.),
4. nie przystąpił do OFE albo złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa,
5. rozwiązał stosunek pracy – odwołujący nie pozostawał w stosunku pracy

Jeśli chodzi o przesłankę ujętą w **punkcie 3.** to w myśl powołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. „okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie / § 2 ust. 1 i 2 w/w rozporządzenia/.

Podkreślenia wymaga, że na ubezpieczonym domagającym się prawa do wcześniejszej emerytury spoczywa ciężar wykazania, że spełnia wszystkie przesłanki uprawniające do żądanego świadczenia.

Bezspornym w sprawie jest, że ubezpieczony do wniosku o emeryturę nie dołączył „świadczenia wykonywania pracy w szczególnych warunkach” za sporny okres zatrudnienia w latach 1985-1990, jak również nie złożył żadnych wniosków na okoliczność, że taką pracę wykonywał. Z przedłożonych przez odwołującego dokumentów wynikało jednoznacznie, że posiada okres pracy w warunkach szczególnych wynoszący tylko 12 lat i 4 dni, a zatem organ rentowy na podstawie zgromadzonych dokumentów prawidłowo odmówił mu prawa do emerytury.

Dopiero w postępowaniu sądowym, zainicjowanym odwołaniem od decyzji organu rentowego, ubezpieczony złożył wnioski dowodowe /z dokumentów, zeznań świadków, przesłuchania strony/ na okoliczność, że w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych. Organ rentowy w toku postępowania administracyjnego dowodami takimi nie dysponował. Istotnym jest również, że w sprawie uprawnień odwołującego do emerytury, na skutek odmiennej oceny zgromadzonego materiału dowodowego zapadły dwa różne orzeczenie sądowe.

W ocenie Sądu, powyższe okoliczności świadczą o tym, że w oparciu o przedłożone do wniosku emerytalnego dokumenty, organ rentowy nie miał żadnych podstaw do przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury, a zatem nie ponosi „winy” za wydanie decyzji odmownej.

Natomiast konieczność prowadzenia postępowania dowodowego przed sądami, odmienne orzeczenie sądowe zapadłe w sprawie VIII U 2891/12, świadczą o tym, że sprawa nie była „jednoznaczna”, a zatem nie można obciążyć organu rentowego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu świadczenia – skutkującą przyznaniem prawem do odsetek.

Mając powyższe na uwadze, w rozpoznawanej sprawie za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, należałoby uznać – zgodnie z art. 118 ustawy FUS – dzień wpływu do organu rentowego wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach czyli dzień 26.01.2015r.

Nie można jednak pominąć faktu, że jak ustalono, ubezpieczony dopiero w dniu 26.02.2015r. spełnił kolejną przesłankę wcześniejszej emerytury określoną w **punkcie 4** wyżej zamieszczonego wykazu.

Osoba będąca członkiem OFE, zgodnie z powołanymi przepisami, może domagać się wcześniejszej emerytury, pod warunkiem złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE za pośrednictwem ZUS, na dochody budżetu państwa /co musi być poprzedzone wnioskiem o wykreślenie z rejestru członków OFE/.

Ubezpieczony na dzień składania wniosku o emeryturę był członkiem OFE, jednakże w samym wniosku w części II pkt. 2 zakreślił rubrykę w sposób wskazujący, że nie jest członkiem OFE. W punkcie 3 części II wniosku, przeznaczonej dla członków OFE odwołujący zakreślił rubrykę wskazującą na to, że nie wnosi o przekazanie Ś. zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa. Przy tej rubryce jest odesłanie do informacji, gdzie w sposób jednoznaczny wskazano, że złożenie tego wniosku jest jednym z warunków przyznania prawa do emerytury.

Nie wnikając w przyczyny takiego wypełnienia wniosku o emeryturę, Sąd stoi na stanowisku, że dopiero dzień w którym ubezpieczony złożył wymagany prawem wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa może być uznany za „dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji”. Był to 26.02.2015r., a zatem wydanie decyzji przyznającej prawo do emerytury w dniu 27.02.2015r. nastąpiło w terminie 30 dni - o którym mowa w art. 118 ustawy FUS. W tych okolicznościach, Sąd w całości podziela stanowisko organu rentowego o bezpodstawności żądania odsetek za opóźnienie w jej wydaniu.

Ustalenie, że ubezpieczony dopuścił się oczywistej omyłki w wypełnianiu wniosku emerytalnego, nie sanuje braku spełnienia przesłanki określonej w **punkcie 4**. W przypadku bowiem uczestnictwa w OFE, koniecznym jest złożenie przez zainteresowaną osobę oświadczenia woli w postaci „wniosku o przekazanie środków...” /w tym zakresie nikt odwołującego nie mógł zastąpić/ i dopiero dokonanie tej czynności oznacza spełnienie tej przesłanki.

Podsumowując, Sąd uznał, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Decyzja wykonująca wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach została wydana w terminie przewidzianym prawem i brak jest podstaw do przyznania ubezpieczonemu odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia. Z tych przyczyn odwołanie zostało w całości oddalone.

W tym stanie rzeczy, w oparciu o przytoczone przepisy prawa Sąd orzekł jak w sentencji.

(-) SSO Grażyna Łazowska